

Dubbii limaana Diigu-Kutaa 5.1

Description

Tawhiida maqaalee fi sifaataa keessatti dubbii iimaana diigan

Jalqaba irratti, waaâ€™ee maqaalee fi sifaataa ilaachisee wanta ahli sunnah wal jamaâ€™aa amanan kaasu barbaanna. Wanti isaan amanan: osoo hin jijiriin, hin dhabamsiisin, osoo akkana akkana hin jedhinii fi wayitti hin fakkeessin, wanta Rabbiin ittiin of ibseetti fi wanta Ergamaan Isaa sallallahu aleih wassallam ittiin Isa ibseetti amanuudha.

Ahli sunnaan namoota sifaata Rabbii dhabamsiisanii fi namoota wayitti fakkeessan jidduu karaa jiddugaleessaa hordofu. Akkuma Zaata Rabbii zaata uumamtoota Isaatti hin fakkeessine, sifaata Isaas sifaata uumamtootaatti hin fakkeessan. Akkasumas, wanta Inni ittiin of ibsee fi Ergamaan Isaa ittiin ibse hin dhabamsiisan.

Ibn Al-Qayyim ni jedha: [Rabbiin] beeku keessatti, inumaa iimaana keessatti faanni gabricha gadi hin dhaabbatu, hanga sifaataa Gooftaa Guddaa oltaâ€™eetti amanuu fi beekutti malee. Sifaatatti amanuu fi beekun hundee Islaamati, buâ€™uura iimaanati, firii muka ihsaanati. Namni sifaata morme dhugumatti hundee Islaamaa, iimaanaa fi firii ihsaanaa diigee jira.â€• (madaariju saalikiin 3/347)

Maqaalee fi sifaata Isaa keessatti shirkii fi ilhaadni tawhiida al-asmaâ€™a was-sifaata ni diiga, ni faalleessa. *Sifaata (amaloota) keessatti shirkiin Rabbiin waliin shariika ykn nidda (dorgomaa, fakkaataa, qixxaataa) godhachuu taâ€™a.* Maqaalee Isaa keessatti ilhaadni (jallachuun) immoo akkuma Ibn Al-Qayyim jedhu: Maqaalee Rabbii keessatti jallachuun (ilhaad) jechuun haqa mirkanaâ€™e irraa maqaaleen, haqiqa fi hiika isaanitiin jallachuudha. Maqaalee Rabbii oltaâ€™aa keessatti ilhaadni (jallachuun) gosoota qaba:

1ffaaâ€“ Sanamni ittiin waamamu- Sanama jechuun muka ykn dhagaa bocame gabbaramuudha ykn waaqefatamuudha. Maqaa â€œIlaahâ€• jedhu irraa baasun â€œLaatâ€• jechuun moggaasu, â€œAl-Aziizâ€• irraa baasun â€œUzzaaâ€• jechuun moggaasu. Ammas sanama ilaah jechuun moggaasu. Kuni dhugaadhaan ilhaada. Sababni isaas, maqaalee Isaa irraa gara sanamoota fi wantoota sobaan gabbaranitti jallatan.

2ffaa- Guddinna Rabbiitiin wanta hin malleen Isa waamu ykn moggaasu. Kan akka Kiristaanoni â€œAbâ€• jechuun moggaasanii. Warroonni falaasfaas â€œSababa waa hojjatuâ€• jechuun waamu fi kan kana fakkaatan ilhaada (jallinna).

3ffaaâ€“ Hanqinna Inni irraa qulqullaaâ€™en Isa ibsu. Fakkeenyaf, Yahuudonni namoota hundarra khabiisa taâ€™an akkana jechuun Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa hanqinnaan ibsu: Inni hiyyeessa, uumamtoota Isaa erga uumee booda boqonnaa fudhate, Harki Rabbii maramaadha (kana jechuun Inni tola hin kennu) fi kan biroo ilhaada (jallinna) guddaadha. Wanta isaan jedhan irraa Rabbiin qulqullaaâ€™e, oltaâ€™e.

4ffaa-Maqaalee Isaa hiikan ala gochuu fi haqiqaa isaanii fudhachuu diduu. Kana jechuun maqaaleen Isaa hiika fi haqiqaa wayitu akka hin qabne godhanii yaadudha. Fakkeenyaf, gareen Jahmiyyah jedhamtu akkana jetti: â€œMaqaaleen Isaa jecha qofa. Sifaataa fi hiika of keessaa hin qaban.â€

5ffaa-Amaloota Rabbii amaloota umamtootaatin wal fakkeessu-wanta warri fakkeessan jedhan irraa Rabbiin oltaâ€™iinsa guddaa oltaâ€™ee jira. (Bidaaâ€™ul Fawaaâ€™id 1/190-192=gabaabbinnaan)

Dubbii iimaana diigan kanniin keessaa fakkeenya tokko haa fudhannu. Innis, maqaa ykn sifata (amala) Rabbii mormuu. Asitti mormuu waakkachuu fi itti amanuu diduudha.

Sifaata (amaloota) Rabbii oltaâ€™aa keessatti hiikni kufrii, ergaan erga nama gahee booda sifaata irraa wanta mirkanaaâ€™e mormuu ykn shakkii tokko malee wanta barbaadame irraa jallisudha[\[1\]](#)

Kuni qajeelfamota buâ€™uraa kafarsiisu darban ilaalu akka qaban jabeessa. Kanaafi, warra beekumsaa qajeelfamoota kanatti kan akeekan taâ€™uu arganna. Kunoo Qaadi Iyaadakkana jedha: â€œNamni osoo beeku sifaata Rabbii keessaa sifata tokko dhabamsiisee ykn waakkate, fakkeenyaf â€œRabbitin subhaanahu beekaa miti, dandaâ€™aa miti, kan fedhu miti, ykn kan dubbatu mitiâ€•fi kkf jedhee , imamtoonni keenya nama Rabbiin irraa sifaata dhabamsiise kan kafaru taâ€™uu irratti walii galanii jiru.â€ (Shafaa 2/1080)

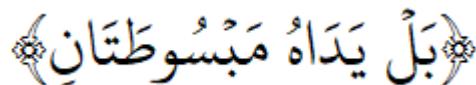
[\[1\]](#) Fataawaa lujnati daaâ€™imati-3/128. Sheykh Muhammad ibn Useymiin akkana jedha: Maqaalee ykn sifaata Rabbii irraa waa mormuu gosa lama:

1ffaa-Mormii kijibsiisuu- kuni shakkii tokko malee kufriidha. Ossoo namni tokko maqaalee Rabbii fi sifaata Isaa Qurâ€™aanaa fi hadiisa keessatti mirkanaaâ€™an keessaa maqaa tokko ykn sifata (amala) tokko mormee (kijibsiisee), fakkeenyaf akkana jechuu: â€œRabbitin harka hin qabuâ€•, akka walii galtee Muslimootaatti inni kaafira. Sababni isaas, odeefannoo (beeksisa) Rabbii fi Ergamaa Isaa irraa dhufe kijibsiisun kufrii amantii keessaa nama baasudha.

2ffaa-Inkaaru Taâ€™awiil (mormii jecha zaahira isaa irraa gara hiika biraatti garagalchuu)-kuni maqaalee fi sifaata fudhachuu hin didu. Garuu jecha zaahira isaa irraa gara hiika biraatti naannessa. Kuni gosa lama:

1-Jecha zaahira isaa irraa gara hiika biraatti naannessun kuni lugaa Arabiffaa keessatti fudhatama kan qabuu taâ€™uu. Kuni kufriitti nama hin geessu.

2-Lugaa Arabiffaa keessatti fudhatama kan hin qabne taâ€™uu. Kuni kufriitti nama geessa. Sababni isaas, guutumaan guututti dhabamsiisee jira. Kuni dhugaadhan kijibsiisaadha. Jecha Rabbii oltaâ€™aa:

â€œKana irra, harki Isaa lamaan diriiroodha.â€ Suuratu Al-Maaâ€™idah 5:64

Jedhu keessatti, osoo â€œharka lamaanitti wanti barbaadame â€˜samii fi dachiidhaâ€™.â€¢edhee, inni kaafira. Sababni isaas, kuni lugaa Arabiffaa keessatti sirrii miti. Shariâ€™aa keessattis sirrii hin taâ€™u. Kanaafu, inni mormaa kijibiisaadha. Garuu harka lamaanitti wanti barbaadame qananii ykn humna yoo jedhe, hin kafaru. Sababni isaas, Akka lugaa Arabiffaatti harka qananii ibsuuf itti fayyadaman.â€¢ (Al-Majmuuâ€™ul Samiin 2/62-63)

(Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa harka lama Isaaf maluu, kan umamtootaan wal hin fakkaanne akka qabu dhaloonni gaggaariin darban (salafni) ummata kanaa irratti wali galanii jiru. Hadiisa sahih taâ€™e keessattis ifaan ifatti dhufee jira. Kanaafu, osoo hiika hin jijjiriin, hin dhabamsiisin, osoo akkana akkana hin jedhinii fi wayitti hin fakkeessin,akkuma jiruutti itti amanuun barbaachisaadha.)

Madda:

â€œNawaqidul Iimaani al-qawliyah wal amalayahâ€¢ fuula 117-119-Abdulaziz bin Muhammad

Date Created

April 14, 2020

Author

admin